

og ødelæggelse af naturlige økosystemer tages op som eksempler på, hvordan presset på de globale resurser har negative og mere eller mindre irreversible konsekvenser. Men de temaer, man i almindelighed forbinder med titeltemaet (erosion, udpining af jordresurser, ørkendanelse o.l.), behandles selvfølgelig også. Bogens styrke er den inspirerende brede introduktion til de kontante og virkelighedsnære problemer, som er knyttet til degraderingen af klodens resurser. Og den ligger i dens holistiske syn på, hvilke faktorer der driver udviklingen. Den præsenterer og diskuterer endvidere som indledning de begreber, som ofte er knyttet til vurderingen af klodens forskellige naturlige eller menneskepåvirkede "økosystemer" (bæredygtighed, stabilitet etc.), og det giver en god baggrund for den videre præsentation. Når man har arbejdet med disse ting før, er det en tiltalende bog at læse. Den opfrisker ideerne og sætter dem i en fælles ramme - og præsentationen er bygget på en særdeles omfattende mængde af referencer samlet i den over 20 sider lange litteraturliste. Den næsten causerende stil har dog sine svagheder. Den kontante og dybdeborende viden om de præsenterede emner, bliver der ikke plads til, og derfor vil den ikke være velegnet som en egentlig lærebog eller opslagsværk, hertil er der ikke nok kontante facts. Men for den læsevrigte studerende er den en god appetitvækker.

Anette Reenberg

The Agriculture of the Sudan. Ed. G.M. Craig. - Center for Agricultural Strategy Series 1.

Oxford University Press, Oxford, 1991. XIII, 468 s., ill., 24 cm, GBP 55.-.

The Agriculture of China. Ed. Xu Guo-hua and L. J. Peel. - Center for Agricultural Strategy Series 2.

Oxford University Press, Oxford, 1991. XVIII, 300 s., ill., 24 cm, GBP 45.-.

Oxford Science Publications har påbegyndt et samarbejde med forskere fra Reading Universitet om en serie bøger: Center for Agricultural Strategy Series. Af denne foreligger nu de to første om landbruget i Sudan og i Kina. - Den viden, der findes om Sudans landbrug, er overvejende svær at få fat i. En stor del findes endnu kun i de lokale landbrugerers hoveder, og andet er nedfældet i regeringspapirer og rapporter fra bistandsorganisationer. Initiativet til denne bog er derfor meget fortjenstfuldt.

Et stort antal forfattere har medvirket (bl.a. G. Sørbø og G. Haaland vil være kendte, og nogle af de engelske og hollandske burde være det). Resultatet er ikke blevet en banebrydende eller homogen bog, men én, der er velkommen: den har manglet. Der leveres et ret omfattende sæt kendsgerninger, arrangeret på klassisk vis; faktisk er det næsten en komplet Sudan-geografi. Den vil være yderst anvendelig for alle med ærinde i Sudan, og som ønsker at kende forholdene dér. - Med "The Agriculture of China" forsøges en anden, værre, lakune udfyldt: den næsten afskrækkende viden om Kinas landbrug. En del findes, men ikke samlet, og med hensyn til en stor del er der en tillidskløft: alt for megen litteratur har været præget af politisk sympati og manglende kritisk analyse. Med den foreliggende bog er det forsøgt at rette denne tingenes tilstand ved at indbyde en ret stor gruppe kinesiske forskere til at sammensætte generel viden. Bogen er fuld af velkomne oplysninger, mange "klassiske", andre af den type, man længe har ønsket til ajourføring. Mange steder savnes yderligere oplysning - det kan vel ikke være anderledes - og bogen er temmelig ujævn i sin behandling. Men som for bogen om Sudan gælder, at man glæder sig over fremkomsten og gerne ser fortsættelserne.

Sofus Christiansen

The Middle East and North Africa 1992 - 38th Edition.

Europa Publications, London 1991. XXII, 1024 s., 29 cm. GBP 115.

Dette er 38. udgave, og håndbogen er noget af en institution. Kapitlerne er forfattet af hver sin "ekspert". De mange bibliografier er omhyggelige og fyldestgørende, men undvigelsen fra det tyske, udelukker mange fornuftige supplement. Som helhed er oplysningerne troværdige, meget nøjterne og af passende omfang til en første orientering. Der er for få kort. Det er jo en ordentlig moppedreng, ikke sådan at rejse rundt med, men god at have i håndbogsbiblioteket, og den indbyder til at kopiere lidt til rejsen, så "man" ikke er for uvidende og udannet ved det hastige besøg. Bogen henvender sig vel først og fremmest til politikere og forretningsfolk, der har med regionen at gøre, men mange andre kan have god gavn af værket. Kapitlerne i 1. del behandler henvend en snes vigtige generelle eller aktuelle emner af kulturel, politisk eller økonomisk art: religioner,

Golf-krigen, islamisk bank- & finanssystem, etc. 2. del gennemgår en stor portion relevante organisationer. 3. del (80 %) behandler to dusin lande; disse gennemgange er ensartet bygget op: geografi, historie, økonomi, statistik, vigtige adresser samt en bibliografi.

Henning Mørch

Eastern Europe and the Commonwealth of Independent States 1992.

Europa Publications, London 1992. XIV, 583 s. 29 cm. GBP 185.-.

Dette er 1. udgave af en håndbog om en på én gang kendt og helt ukendt verden, hvor geografien og historien for tiden slår nogle gevaldige kolbotter. De forskellige lande har hver sit afsnit. Jugoslavien har fornuftigvis fået en række underafsnit om republikkerne, og realiteterne afspejles også i titlen på 3. del: The USSR and its Successor States. Bogen er opbygget som den om Mellemøsten og Nordafrika, og er informationerne af samme standard, er resultatet ikke værst, men meget materiale er meget svært at få fat i. Det sidste afspejles fx i bibliografierne, der er forbløffende korte fx sammenlignet med førnævnte værk. Bogen udfylder uden tvivl et akut og kæmpestort hul, men som forholdene er, vil den også meget hurtigt blive helt forældet.

Henning Mørch

Migrants in agricultural development: a study of intra rural migration. Ed. J. A. Mollet.

Macmillan, Basingstoke 1991. XVII, 252 s., ill. 23 cm. GBP 45.-.

En stor del af migrationslitteraturen er opstået i forbindelse med studiet i vid forståelse af urbaniseringsprocessen, hvilket måske er meget naturligt, da det er så karakteristisk et træk af udviklingen i forbindelse med industrialiseringen; litteraturen er ofte begrænset til et enkelt eller grupper af enten industrialiserede lande eller udviklingslande. Som det fremgår er fokus i denne bog intrarurale flytninger, og meget sympatisk er der studier af begge de nævnte typer lande. Såvel "normal" flytning, planlagt flytning (den indonesiske transmigration) som flytningeproblematik bliver behandlet. Bogen lægger op til en behandling af emnet i sammenhæng med udvikling af landdistrikter og den administrative-politiske håndtering af fænomenerne - i planlægningen, men værdien i den forbindelse er nok begrænset. En række kapitler har udelukkende historisk karakter.

ter og er, tror jeg, irrelevante i den snævre forbindelse. Men de enkelte kapitler er instruktive og velskrevne, det er sådan bogen har mest interesse: en samling case-studies, som så er at finde uden kendskab til bogen eller adgang til basesøgning. Måske er man en gammel gni'er, men prisen virker helt urimelig - så banebrydende eller enestående er hverken bogen eller de enkelte kapitler.

Henning Mørch

Bente Thomsen og Karsten Duus Jørgensen: Polen: mellem socialisme og kapitalisme.

Geografforlaget, Brenderup, 1990. 120 s., ill., 26 cm. DKR 126.-.

Bogens emne er højaktuelt og redaktionelt afsluttet i efteråret 1990, blot et halvt år efter markedsekonomien afløste over 40 års planøkonomi. På denne baggrund beskrives de 2 systemers forskellighed generelt og udfra den polske virkelighed. Historien trækkes op med vægt på tiden efter 2. verdenskrig ligesom forudsætningerne (naturgivne, råstoffer og samfundsmæssige) for produktionen i landbrug og industri. Følgevirkninger i form af forurening og belastning af miljøet har sit kapitel, ligesom ét om befolkningen og dens levevilkår sætter en god vinkel på konsekvenserne af årene med plansystemet. Trods den store bredde når bogen en god baggrundsbeskrivelse af den polske virkelighed med de kræfter og problemer, som fremtiden vil være præget af. Dermed er den et godt

fundament for forståelsen af udviklingen i dag og kan anbefales som et fint udgangspunkt til et undervisningsforløb eller som baggrundsorientering for en rejse til dette "nye" naboland.

Sten Valling

L. R. Humphreys: Tropical Pasture utilisation.

Cambridge University Press, Cambridge, 1991. IX, 206 s., ill., 26 cm. GBP 45.-.

Problemer og misforståelser (fx vedr. kontinuert græsnings skadelighed) er for tropiske græsganges vedkommende mange og meget store. Man ved generelt ret lidt om deres sammensætning, udviklingsdynamik og udnyttelsesmuligheder. Denne bog gør et velkomment forsøg på at hjælpe med løsninger, især med hensyn til moderne driftsformer. En beskrivelse af disse og en gennemgang af miljøvirkninger på græsgangenes vækst behandles indledningsvis. Derudover drejer bogens første halvdel sig om virkningerne af græsning på vegetabilsk produktion og floristisk sammensætning. Den anden halvdel beskriver de græssende dyrs forhold til græsgange. Der fortsættes med overvejelser over græsningskontinuitet, produktionsstabilitet i systemerne og afsluttes med vurderinger af de forskellige (moderne) tekniske driftsformer. Det er en savnet, fundamental fremstilling af græsgangenes funktioner, der foreligger i klart skrevet og velillustreret form.

Sofus Christiansen

J. Borota: Tropical Forests: some African and Asian case studies of composition and structure.

Elsevier, Amsterdam 1991. XII, 274 s., ill., 25 cm. 26 USD 120.-.

Efter en oversigt over verdens skovformationer behandles tropeskoven og dens betydning for verdens træproduktion (ca. halvdelen). Hovedparten af bogen omhandler skovene, deres strukturer og produktion i udvalgte lande (Ghana, Congo, Gabon og Laos). Også plantede skove og deres muligheder omtales. Bogen er skrevet af en førstemand efter lang tids felterfaring fra troperne, hvilket tydeligt fremgår.

Sofus Christiansen

Supplemental Irrigation in the Near East and North Africa: proceedings of a workshop on regional consultation on supplemental irrigation: IcCARDA and FAO, Rabat, Morocco, 7-9 December 1987, ed. by E.R. Perrier and A.B. Salkini.

Kluwer, Dordrecht 1991. XXII, 611 s., ill. 25 cm. GBP 105.-.

Bogen er et resultat af en workshop med det formål at belyse spørgsmål om supplerende vanding i Nordafrika og Mellemøsten. Emnerne er suppleret så afgørende med generelt stof, at bogen kan siges at være blevet til en udmærket indledning til emnet. Den er temmelig koncist skrevet, og den er detaljeret nok til at give praktiske anvisninger på målinger, kalkuler m.m.

Sofus Christiansen